

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fonética e fonoloxía do español

Materia	Fonética e fonoloxía do español			
Código	V01G160V01504			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Familiarizar ao alumnado cos conceptos fonéticos e fonolóxicos máis relevantes. Comprender a estrutura do sistema e aplicala á análise fonolóxica e fonética do español. Empregarase para iso un sistema de transcrición que usará tanto o Alfabeto Internacional (AFI), como o da Revista de Filología Española (RFE).			

Competencias de titulación

Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Favorecer o traballo en grupo e respectar as decisións dos demais, favorecendo a negociación.	A6	B2
Desenvolver a conciencia de grupo na aula e favorecer o traballo en grupo.	A1	B3
Comprender as diferenzas entre Fonética e Fonoloxía, así como os conceptos máis relevantes de ambas as para establecer os dous niveis de análises.	A4	
Coñecer a estrutura e conceptos básicos fonolóxicos.	A3	
Analizar e transcribir fonética e fonoloxicamente nos dous alfabetos (AFI e RFE)	A4	

Contidos	
Tema	
1. Introducción. A Fonética e a Fonoloxía no marco da Lingüística.	1.1. Estudar fonética e fonoloxía. E isto... para que serve?
2. Fonoloxía e Fonética	2.1. As súas divisións. 2.2. Relacións sintagmáticas e relacións paradigmáticas. 2.3. Oposición e contraste. 2.4. Pertinencia e redundancia. 2.5. A neutralización en español.
3. Introducción á fonética articulatoria	3.1. Producción do son articulado. Fisioloxía do aparello fonador. 3.2. Punto e modo de articulación. 3.3. Caracterización xeral dos sons en función da configuración do tracto vocálico. 3.4. Algúns fenómenos fonéticos relacionados coa combinación de sons: 3.4.1. Asimilación 3.4.2. Diferenciación e disimilación 3.4.3. Investimento e metátesis.
4. Introducción á fonética acústica	4.1. Acústica, fonética acústica. O son e a enerxía. 4.2. Fases na transmisión do son: produtora, radiación, propagación, recepción e percepción. 4.3. A onda sonora. Ondas periódicas, aperiódicas. Onda simple. Onda complexa. 4.4. Resonancia, filtros e aparello fonador. Tipos de filtros. 4.5. O oscilograma, o *espectrograma. 4.6. Introducción ao Praat.
5. Fonoloxía	5.1. A fonema. 5.2. Os trazos distintivos. 5.3. Neutralización e archifonema. 5.4. Distribución defectiva. 5.5. Desfonologización. 5.6. A fonema e as súas realizacións. 5.7. A sílaba. 5.8. O acento. 5.9. Entonación 5.10. Transcrición fonolóxica/transcrición fonética.
6. Os fonemas vocálicos e as súas realizacións	6.1. O subsistema vocálico do español. 6.2. Descrición articulatoria das vocais. 6.3. Descrición acústica das vocais. 6.4. O diptongo e o hiato.
7. Os fonemas consonánticos e as súas realizacións.	7.1. O subsistema consonántico do español. 7.2. Descrición articulatoria das consonantes. 7.3. Descrición acústica das consonantes.
8. A entonación	8.1. Aspectos fonéticos e fonolóxicos. 8.2. Semántica e pragmática da entonación. Introducción.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	10	18	28
Estudos/actividades previos	0	23	23
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	23	23
Sesión maxistral	30	0	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	34	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Faranse exercicios prácticos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Estas prácticas realizaranse na aula para comprobar se entenderon as explicacións dadas.

Estudios/actividades previos	Este punto está relacionado coas lecturas obrigatorias propostas polo profesor. O estudante terá que facer resumos comentados destes para unha posterior análise da súa comprensión. Tamén coa realización das prácticas tanto desenvolvidas nas clases como as que terá que entregar ao profesor para a súa cualificación.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A profesora entregará ao alumno problemas e exercicios prácticos que requirirán o traballo autónomo do alumno. Este ha de entregalos para a súa cualificación na data acordada.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudios/actividades previos	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas titorías.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas titorías.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudios/actividades previos	O resumo acompañado dun comentario das lecturas obrigatorias. Realización dos exercicios prácticos que mandará o profesor para realizar de forma autónoma.	45
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consiste nun exame final que será cualificado sobre 10 puntos. Na parte teórica, o alumno deberá demostrar o seu coñecemento dos conceptos máis relevantes: 1. Definición dunha serie de conceptos relacionados coa contidos clave da materia. 2. Desenvolvemento teórico dalgunhas cuestións conceptualmente complexas. 3. Definición dos sons do español. 4. Descrición articulatoria destes. 5. Transcrición fonética e fonolóxica (AFI e RFE) dos textos.	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	Esixirase a presenza do alumnado nas clases prácticas que se realizarán na aula. Tanto esta, como a participación do alumnado na realización dos problemas, serán avaliados	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que desexe acollerse á avaliación continua ECTS deberán asistir polo menos ao 80% das clases presenciais - teóricas e prácticas-. Para superar a materia, deberán realizar todos os exercicios e o exame estipulados pola profesora. As prácticas propostas terán que ser entregadas na data establecida. Fóra deste prazo non serán admitidos.

No caso de que non poidan asistir por causas xustificadas deberán falar coa profesora durante os 15 primeiros días do curso.

O alumnado extranxeiro de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirá os mesmos sistemas de avaliación que o alumnado propio.

Tanto nas actividades que se realicen como no exame penalizaranse as faltas de ortografía.

Realizaranse dous exames teóricos. O primeiro farase a finais de outubro: 23, 24, 25; o segundo a primeiros de xaneiro: 8, 9, 10. Estas datas serán acordadas polo alumnado e a profesora.

O alumnado que non cumpra os requisitos de avaliación continua, que opte pola avaliación única e na 2ª edición de actas, realizará un único exame nas datas oficialia establecidas por la Facultade (xullo). Este consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da asignatura.

Bibliografía. Fontes de información

Alarcos Llorach, E., **Fonología Española**, Gredos,
 Gil Fernández, J., **Los sonidos del lenguaje**, Síntesis,
 Hale, M. y Ch Reiss, **The phonological Enterprise**, Oxford University Press,

Hidalgo Navarro, A, **Aspectos de la entonación: viejos y nuevos enfoques**, Arco/libros,
Llisterri, J., **Introducción a la fonética: el método experimental**, Anthopos,
Malmberg, B., **La fonética**, Eudeba,
Martínez Celdrán, E., **Fonética. Con especial referencia a la lengua castellana**, Teide,
Martínez Celdrán, E., **Análisis espectrográfico de los sonidos del habla**, Ariel,
Quilis, A., **Tratado de fonología y fonética española**, Gredos,
Quilis, A., **Principios de fonología y fonética españolas**, Arco/Libros,
Trubetzkoy, N. S., **Principios de fonología**, Cincel,
Veiga, A., **El subsistema vocálico español**, Colección Lucus Lingua,
Veiga, A., **El componente fónico de la lengua. Estudios Fonológicos**, Axac,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español/V01G160V01601

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Comunicación oral e escrita: Español II/V01G160V01305

Comunicación oral e escrita: Galego II/V01G160V01405